

УДК 37.0

Т. І. Чернецька

СУТЬ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РІЗНОСПОСОВОГО УЧІННЯ

У статті розкрито суть поняття «навчально-дослідницька діяльність» з огляду на цілепокладання та з акцентом на суб'єктній взаємодії вчителя з учнями; розглянуто учіння як форму активності учнів у навчально-дослідницькій діяльності; охарактеризовано різні види учіння та конкретизовано спосіб взаємодії вчителя з учнями у процесі здійснення різноспособового учіння.

Ключові слова: навчально-дослідницька діяльність, учіння «навчаю сам себе», учіння «навчають мене», учіння «навчаю інших» та учіння «у взаємонавчанні».

Постановка проблеми. У площині становлення особистості як активного суб'єкта актуального звучання набуває розгляд процесу цілеспрямованої організації навчальної діяльності як такої, що сприяє активному засвоєнню соціального досвіду, забезпечує входження в систему існуючих соціальних зв'язків, зберігаючи і розвиваючи при цьому неповторну індивідуальність кожної дитини. У контексті вищезазначеного слід акцентувати увагу на навчально-дослідницькій діяльності як на виді діяльності, котрий є одним із ефективних засобів розвитку дитини.

Мета статті. Проаналізувати сутнісний зміст навчально-дослідницької діяльності з огляду на цілепокладання та суб'єктну взаємодію вчителя з учнями, тлумачити учіння як форму активності учнів у навчально-дослідницькій діяльності, охарактеризувати види учіння та способи їх організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тракткування поняття «навчально-дослідницька діяльність» у контексті цілепокладання характерне для праць Н. О. Семенової, Н. Е. Полтавцевої, Н. А. Філюшиної П. І. Підкасистого та інших авторів і джерел. Зокрема, у Словнику педагогічних термінів досліджувана дефініція тлумачиться як процес вирішення школярами наукових та особистісних проблем з метою побудови суб'єктивно нового знання [1, с. 312].

На думку П. І. Підкасистого, навчально-дослідницьку діяльність школярів слід розглядати як вищу форму самостійного навчального пізнання, оскільки вона набуває форми наукового передбачення, де учень ставить власну мету і шукає шляхи її досягнення.

За Н. О. Семеновою, навчально-дослідницька діяльність – це спеціально організована пізнавальна творча діяльність учнів, що за своєю структурою відповідає науковій діяльності, характеризується цілеспрямованістю, активністю, предметністю, вмотивованістю та свідомістю; результатом

діяльності є формування пізнавальних мотивів, дослідницьких умінь, суб'єктивно нових для учнів знань або способів діяльності [14, с. 46].

Н. Є. Полтавцева та Н. К. Філюшина під навчально-дослідницькою діяльністю розуміють діяльність, яка спрямована на створення якісно нових цінностей, важливих для розвитку особистості, під час самостійного оволодіння новими знаннями та способами дій. Метою навчально-дослідницької діяльності є не тільки кінцевий результат (знання, способи дій), а й сам процес пошуку, в ході якого розвиваються дослідницькі здібності учнів, відбувається розширення світогляду, зміна не лише мотивації до навчання, а зміна об'єктної ролі на суб'єктну [11].

Розглянемо різні трактування досліджуваного поняття, основу яких складає розкриття сутності аналізованого виду діяльності з акцентом на суб'єктній взаємодії вчителя з учнями.

В. І. Андреев розглядає навчально-дослідницьку діяльність як діяльність учня, організовану педагогом з використанням дидактичних засобів опосередкованого й безпосереднього керівництва, спрямованого на пошук, пояснення й доведення закономірних зв'язків та відношень фактів, явищ, процесів, які експериментально спостерігаються або теоретично аналізуються; діяльність, у якій домінує самостійне застосування прийомів наукових методів пізнання; у результаті навчально-дослідницької діяльності учні активно опановують знання, розвивають свої дослідницькі вміння та здібності. Істотною ознакою навчально-дослідницької діяльності є наявність суб'єктивного чинника, тобто «відкриття нового знання має не об'єктивну, а лише суб'єктивну значущість і новизну [1, с. 30-37].

За визначенням О. С. Обухова, навчально-дослідницька діяльність учнів – це творчий процес спільної діяльності двох суб'єктів (учителя й учня) з пошуку невідомого, у ході якого здійснюється трансляція культурних цінностей, результатом якої є формування світогляду. Основною функцією навчально-дослідницької діяльності є сприяння формуванню в учнів прагнення до пізнання світу й себе в ньому [9, с. 48-64].

На думку Г. В. Лиходеевої, навчально-дослідницьку діяльність учнів слід трактувати як діяльність, що організується педагогом з використанням різних форм і дидактичних прийомів, в якій домінує самостійне свідоме використання методів наукового пізнання з метою активного оволодіння знаннями, формування дослідницьких умінь та здібностей. Результатом навчально-дослідницької діяльності учнів є інтелектуальний продукт, пов'язаний з встановленням істини в результаті процесу дослідження [6, с. 9].

Н. Г. Недодатко тлумачить навчально-дослідницьку діяльність учнів як діяльність, що характеризується творчою спрямованістю змісту розумових операцій, а також педагогічним управлінням процесом формування навчально-дослідницьких умінь, який здійснюється найбільш успішно, коли учні вчать передбачати результат, формулювати цілі й гіпотези, шукати самостійні шляхи вирішення поставленої мети та обґрунтовувати правильність рішення [8, с. 10].

С. Ю. Антоновою навчально-дослідницька діяльність учнів визначається, як процес набуття дослідницьких і супутніх дослідженню умінь у процесі взаємодії учнів і педагога, яка спрямована на виявлення сутності тієї чи іншої проблеми, актуальної для суб'єктів діяльності [2, с. 8].

І. В. Клещова під навчально-дослідницькою діяльністю учнів розуміє діяльність, якій характерні: 1) внутрішня мотивація; 2) спеціальні структурні компоненти (виділення проблеми, організація та аналіз даних, висунування гіпотези, перевірка гіпотези, формулювання висновків); 3) неповна детермінованість дій; 4) високий ступінь самостійності учня при здійсненні окремих етапів або навчально-дослідницької діяльності в цілому; 5) отримання суб'єктивно нового результату, який збагачує систему знань учня [5, с. 5].

Н. Л. Головизнина визначає навчально-дослідницьку діяльність учнів як продуктивну навчальну роботу проблемно-пошукової спрямованості, основу якої складає серйозна мисленева діяльність, виконання якої потребує спеціальних умінь для самостійного виконання навчальної праці [4, с. 21].

О. А. Святоха розглядає навчально-дослідницьку діяльність школярів як спеціально організовану спільну творчу діяльність учнів і педагога, відповідну за структурою науковій діяльності, результатом якої є отримання учнем суб'єктивно нових знань або способів діяльності. У процесі навчально-дослідницької діяльності учні набувають навичок дослідження, розвивають здатність до дослідницького типу мислення. На відміну від наукового дослідження, метою якого є відкриття об'єктивно нового і значимого для науки знання, в навчальному дослідженні школярі робить відкриття «для себе» [13, с. 13].

Навчально-дослідницьку діяльність також трактується як:

- сукупність дій пошукового характеру, що сприяють відкриттю невідомих фактів, теоретичних знань і способів діяльності (М. Н. Пovolяєва);
- найбільш дієвий інструмент навчання (Н. Г. Недодатко та інші);
- стиль життя сучасної людини (О. І. Савенков та інші);
- «надпредметна» область, орієнтована на стимулювання пізнавальних потреб і здібностей дитини (П. В. Середенко).

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши зміст наведених вище трактувань, вважаємо за необхідне акцентувати увагу на таких особливостях суб'єктної взаємодії:

- спеціально організовується педагогом з використанням дидактичних засобів опосередкованого й перспективного керівництва, різних форм і дидактичних прийомів, серед яких домінує самостійне й свідоме використання методів наукового пізнання та творча спрямованість змісту розумових операцій;
- містить педагогічне управління процесом формування навчально-дослідницьких умінь та супутніх дослідженню умінь;
- є спільним творчим процесом з пошуку невідомого, у ході якого здійснюється трансляція культурних цінностей;
- спрямовується на пошук, пояснення й доведення закономірних зв'язків та відношень фактів, явищ, процесів, які експериментально спостерігаються або теоретично аналізуються; на самостійне застосування учнями прийомів

наукових методів пізнання; виявлення сутності тієї чи іншої проблеми, актуальної для суб'єктів діяльності; створення інтелектуального продукту, пов'язаного зі встановленням істини в результаті процесу дослідження;

- здійснюється найбільш успішно, коли учні вчаться передбачати результат, формулювати цілі й гіпотези, шукати самостійні шляхи вирішення поставленої мети та обґрунтовувати правильність рішення; внутрішньо вмотивовані; виявляють самостійність під час здійснення навчально-дослідницької діяльності в цілому або окремих її етапів.

Узагальнюючи смислові акценти характерні для поняття «навчально-дослідницька діяльність» у контексті цілепокладання, слід виокремити такі складові розвитку учня: оволодіння суб'єктивно новим знанням і суб'єктивно новими способами діяльності; розвиток пізнавальних мотивів; формування дослідницьких умінь (зокрема таких: уміння передбачати результат, формулювати цілі й гіпотези, шукати самостійні шляхи вирішення поставленої мети, обґрунтовувати правильність рішення, виявляти сутність тієї чи іншої проблеми); формування пізнавальної самостійності; прийняття якісно нових цінностей, які є важливими для розвитку особистості; формування здатності ставити власну мету і шукати шляхи її досягнення; розвиток дослідницьких здібностей; формування прагнення до пізнання світу й себе в ньому; створення інтелектуального продукту, пов'язаного з встановленням істини в результаті процесу дослідження; розширення світогляду; зміна мотивації до навчання; зміна об'єктної ролі учня в процесі навчання на суб'єктну.

Навчально-дослідницька діяльність виконує такі дидактичні функції:

- мотиваційну, яка полягає у створенні таких стимулів для учнів, котрі спонукають їх до вивчення даного предмета, формують інтерес і позитивне ставлення до роботи;

- інформаційну, що дозволяє учням розширити обсяг знань всіма доступними способами надання інформації;

- контрольню-коригуючу, яка передбачає можливість перевірки, самооцінки, корекції ходу й результатів навчання [10, с. 267].

На нашу думку, аналізуючи навчально-дослідницьку діяльність учнів, слід акцентувати увагу на взаємопов'язаних й взаємопроникаючих полях діяльності вчителя й учнів, а саме на: викладанні, організації й управлінні навчально-дослідницькою діяльністю учнів (складові поля діяльності вчителя) та на учінні (поле діяльності учнів).

Далі конкретизуємо зміст дефініції «учіння». В. І. Бондар [3] характеризує учіння як необхідний компонент будь-якої діяльності, його результатом є не лише предметні знання, уміння й навички, а й способи діяльності, набуття здатності не тільки до активної взаємодії з учителем та учнями, а й формування готовності до самонавчання, самопізнання.

Н. Є. Мойсеюк тлумачить учіння як діяльність учнів, результатом якої є знання, уміння, навички, способи діяльності, готовність до самостійного навчання [7, с. 654.].

М. В. Савчин розглядає учіння як стихійний або цілеспрямований процес

засвоєння знань, вироблення вмінь і навичок, розвиток особистості, формування інтелекту, що відбувається в умовах індивідуальної або колективної навчальної діяльності, спілкування з ровесниками або старшими, під час спостережень за поведінкою та діяльністю інших людей, їх наслідування, а також у процесі сприймання та аналізу інформації в засобах масової інформації [12, с. 146].

Процес учіння реалізується за допомогою таких навчально-інтелектуальних та соціальних механізмів:

- формування асоціацій (встановлення тимчасових зв'язків між окремими фрагментами знань чи досвіду);
- наслідування (відтворення рухів, вчинків інших людей);
- розрізнення і узагальнення (об'єднання предметів і явищ за їх спільними ознаками), що пов'язані переважно з формуванням понять;
- здогад (безпосереднє сприймання нової інформації, чогось невідомого в уже відомому, знайомому з минулого досвіду) – є раціональною основою для розвитку інтелекту дитини;
- творчість (створення нових знань, нових предметів, вироблення умінь і навичок, не представлених у готовому вигляді для засвоєння через наслідування);
- зворотний зв'язок (зворотна інформація про учіння і навченість; діагностика і самодіагностика);
- підкріплення (фіксування індивідом своїх успіхів і невдач, створення різних видів мотивації учіння);
- закріплення (фіксація досвіду) [12, с.149-150].

Під час організації навчально-дослідницької діяльності можна скористатися такими видами учіння як: «навчаю сам себе», «навчають мене», «навчаю інших» та учіння «у взаємонавчанні» [16]. Кожен із вказаних видів має свій дидактичний інструментарій. Далі здійснимо коротку характеристику видів учінь.

Вид учіння «навчаю сам себе» розглядається нами як індивідуальна форма здійснення навчально-дослідницької діяльності в цілому чи її окремої складової та характеризується різними рівнями складності й способами виконання дій у складі діяльності. Основу репродуктивно-наслідувального способу виконання дій визначає усвідомлене й самостійне відтворення знань та (чи) безпосереднє застосування набутих умінь і навичок для досягнення мети навчально-дослідницької діяльності. Для частково пошуково-виконавчого способу виконання дій характерним є розв'язання стандартних навчальних завдань із застосуванням інструктивних матеріалів та алгоритмів; застосування знань за зразком, включаючи нескладні варіанти їх різновидів; реалізація вміння добирати дії або виконувати просте перенесення вмінь. Творчий спосіб виконання дій як складових навчально-дослідницької діяльності може реалізовуватися шляхом: застосування нестандартного способу виконання навчально-дослідницької діяльності; використання засвоєних знань в нестандартних ситуаціях та для виконання завдань, що різняться глобальним характером, латентним підтекстом, креативною природою чи відкритим типом

розв'язання тощо.

В узагальненому вигляді спосіб здійснення цього виду учіння можна описати таким чином: у складі навчально-дослідницької діяльності педагог виокремлює навчально-пізнавальне завдання (вправу, ситуацію, практичну роботу тощо) та пропонує учневі. Він, не взаємодіючи з іншими учнями та докладаючи тільки власні зусилля, виконує необхідні дії. Якщо навчально-дослідницька діяльність не потребує поетапного виконання, то зміст навчально-пізнавального завдання (вправи, ситуації, практичної роботи тощо) відповідає за обсягом змісту навчально-дослідницької діяльності в цілому.

Вид учіння «навчають мене» як парна (групова) форма здійснення навчально-дослідницької діяльності може бути представлений репродуктивно-наслідувальним чи частково пошуково-виконавчим способами виконання діяльності в цілому чи окремої її складової. Аналізований вид учіння характеризується пізнавальною активністю, що виявляється в слуховому, зоровому або слуховому й зоровому зосередженні учня на змісті інформації, яка надходить від вчителя (учня) до локального освітньо-інформаційного простору уроку. Повідомлення вчителя чи учня може здійснюватися з використанням спеціально дібраного обладнання (навчальних посібників, дидактичного матеріалу, відео-, аудіоапаратури тощо) або (та) супроводжуватися доцільним унаочненням (використанням карти, таблиці, схеми, діаграми, альбомів, атласів, макетів, муляжів, гербаріїв, препаратів, колекцій, зображень на слайдах тощо).

Спосіб здійснення учіння «навчають мене» можна описати у такий спосіб: у складі навчально-дослідницької діяльності виокремлюється навчально-пізнавальне завдання (вправа, ситуація, практична робота тощо), його (її) зміст і спосіб виконання вчитель повідомляє учням класу (групі учнів). Дії дітей підпорядковуються слуховому, зоровому або слуховому і зоровому сприйманню змісту інформації, яка надходить до локального освітньо-інформаційного простору уроку. Також дії учнів спрямовуються на цілеспрямоване й усвідомлене привласнення змісту сприйнятого; характеризуються високим (достатнім) рівнем пізнавальної активності; набувають часткового вияву самостійності в моториці, спрямованій на стисле нотування сприйнятої інформації.

Вид учіння «навчаю інших» розглядається нами як парна (групова) форма пізнавальної активності учня (групи учнів), яка спрямована на безпосередню участь у вербальному наповненні локального навчально-інформаційного простору уроку інформацією, котра є необхідною для здійснення навчально-дослідницької діяльності й готувалася учнем (групою учнів) попередньо. Підготовка учнем (групою учнів) інформації для повідомлення на уроці здійснюється відповідно до критеріїв «основне», «достовірно», «послідовно», «доступно», «схематично» та передбачає продумування способу унаочнення (ілюстрування, демонстрування) інформації, яка використовуватиметься для вербального наповнення локального навчально-інформаційного простору уроку.

Спосіб здійснення: попередньо вчитель повідомляє учням зміст завдання

як один із можливих варіантів виконання домашнього завдання. У разі вияву учнем (групою учнів) бажання виконувати це завдання педагог здійснює консультування зацікавлених осіб щодо джерела (джерел), які містять потрібну інформацію, та способу опрацювання змісту матеріалу (матеріалів), ознайомлює з критеріями підготовки інформації для проговорювання на уроці, визначає можливі форми презентації виконаного завдання, конкретизує час, відведений на його виконання, та зазначає, на якому уроці учень (учні) матиме(уть) змогу виступити в ролі вчителя і презентувати власні напрацювання.

Учіння «у взаємонавчанні» розглядається як спільно-індивідуальний, спільно-послідовний чи спільно-взаємодіючий спосіб взаємодії учнів між собою, спрямований на виконання навчально-дослідницької діяльності в цілому або окремої її складової.

Учіння «у взаємонавчанні» за впровадження спільно-індивідуальної форми взаємодії між учнями реалізується в такий спосіб: кожний учень (група учнів) виконує навчально-дослідницьке завдання (вправою, ситуацією, практичною роботою тощо), якщо навчально-дослідницька діяльність представлена одним завданням. Коли у складі навчально-дослідницької діяльності виокремлюються різні види робіт, то кожен учень виконує одну й ту ж саму роботу, але виконання необхідних дій здійснюється самостійно, тобто незалежно від інших учнів. Взаємодія має вияв на етапі почергово презентування результатів діяльності та їхнього обговорення.

Спільно-послідовна взаємодія між учнями вибудовується в такий спосіб: учитель об'єднує учнів у групи з урахуванням їхніх навчальних можливостей. Потім повідомляє зміст навчально-дослідницького завдання (вправи, ситуації, практичної роботи тощо), який є загальним для всіх учнів, але виконується кожною групою послідовно. Тобто, перша група учнів, виконавши завдання, передає другій групі отримані ними результати. Друга група, опрацювавши матеріал, наданий першою групою, визначає правильність його виконання. На основі отриманих даних виконує своє завдання і кінцевий результат діяльності передає учням третьої групи. Дії учнів третьої групи спрямовуються на перевірку правильності виконання завдання учнями попередніх двох груп і виконання завдання, яке безпосередньо поставлено перед ними. Зміст завдань поступово ускладнюється від першої до третьої групи. Презентація результатів діяльності всіх груп здійснюється учнями третьої групи.

Учіння «у взаємонавчанні» за впровадження спільно-взаємодіючої форми пізнавальної активності реалізовується завдяки одночасній взаємодії учнів, під час якої кожний із них привласнює собі результат, отриманий у спільній діяльності.

Спосіб здійснення учіння «у взаємонавчанні» можна описати у такий спосіб: учитель повідомляє учням зміст навчально-дослідницької діяльності в цілому чи окремої її складової, конкретизує спосіб об'єднання учнів у групи, називає можливі форми презентації виконаного завдання, повідомляє критерії, за якими визначатиметься результативність спільної діяльності учнів.

Прямим продуктом учіння є, насамперед, розвиток і соціалізація учня, оскільки навчально-дослідницька діяльність в межах компетентнісного підходу – це діяльність із самовдосконалення особистості, її результатом є зміни в самому суб'єкті, що відбуваються в ході виконання діяльності й спричинюють розвиток навчально-пізнавальних мотивів, які, забезпечуючи внутрішню цілісність діяльності, пов'язані з потребою в засвоєнні знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, узагальнених способів дій та впливають на вміння ефективно діяти, без сторонньої допомоги набувати, осмислювати, оперувати досвідом і знаннями для досягнення поставленої мети.

Висновки. У нашому розумінні навчально-дослідницька діяльність – це вид навчально-пізнавальної діяльності, що спеціально організовується педагогом в урочний і позаурочний час з використанням дидактичних засобів опосередкованого й безпосереднього керівництва навчальними діями, виконання яких передбачає пізнавальну активність учнів й спрямовується на суб'єктивне відкриття нових знань та способів діяльності.

Учіння розглядаємо як форму активності суб'єкта в навчально-дослідницькій діяльності. Результатом учіння є навченість учня, яка має вияв у розвитку особистісних якостей, засвоєнні знань, формуванні компетентностей, оволодінні навчально-дослідницькими вміннями і навичками. Навченість виникає як результат здійснення діяльності, а не є процесом, що зумовлений вродженими фізіологічними реакціями організму, його дозріванням, функціонуванням, станом тощо.

Список використаної літератури

1. Андреев В. И. Эвристическое программирование учебно-исследовательской деятельности : метод. пособие / Валентин Иванович Андреев. – М. : Высш. школа, 1981. – С. 30–37.
2. Антонова С. Ю. Управление учебно-исследовательской деятельностью старшеклассников в современных социокультурных условиях: автор. на соиск. уч. степ. канд. пед наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / С. Ю. Антонова. – Бийск, 2009. – С. 8.
3. Бондар В. І. Дидактика : [підручн. для студентів вищих пед. навч. закладів] / В. І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
4. Головизнина Н. Л. Исследовательские умения как средство развития самостоятельности старшеклассников. : Автор. дис... на соискание ученой степени кандидата педаг. наук. 13.00.01 – Общая педагогика, история педагогики и образования. – Киров. – 2005. – С. 21.
5. Клещёва И. В. Организация учебно-исследовательской деятельности учащихся при изучении математики: на соиск. уч. степ. канд. пед наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)» / И. В. Клещёва. – СПб, 2003. – С. 5.
6. Лиходеева Г. В. Формування навчально-дослідницьких умінь учнів у процесі навчання елементів стохастички: автор. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (математика)» / Г. В. Лиходеева. – К., 2009. – С. 9.

7. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : [навчальний посібник] / Н. Є. Мойсеюк. – К. : ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. – 656 с.
8. Недодатко Н. Г. Формування навчально-дослідницьких умінь старшокласників: автор. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / Н. Г. Недодатко. – Харків, 2000. – С. 10.
9. Обухов А. С. Исследовательская деятельность как возможный путь вхождения подростков в пространство культуры // Развитие исследовательской деятельности учащихся: методический сборник / А. С. Обухов. – М., 2001. – С. 48–64.
10. Підласий І. П. Педагогіка: 100 питань – 100 відповідей : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / І. П. Підласий – М. : Видавництво ВЛАДОС – ПРЕС, 2004. – С. 267.
11. Полтавцева Н. Е. Особенности учебно-исследовательской деятельности школьников в сфере здоровья [Электронный ресурс] / Н. Е. Полтавцева, Н. К. Филюшина. – Режим доступа : www.researcher.ru
12. Савчин М. В. Педагогічна психологія : [навчальний посібник] / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2007. – 424 с.
13. Святохо О. А. Дослідницька діяльність як засіб реалізації особистісного потенціалу старших підлітків : навчально-методичний посібник для педагогів / Олена Анатоліївна Святохо – К.: ТОВ «СІТІПРІНТ», 2013. – 95 – С. 13.
14. Семенова Н. А. Исследовательская деятельность учащихся / Н. А. Семенова // Начальная школа. – 2007. – № 2. – С. 46
15. Словник педагогічних термінів / за ред. В. М. Березікова. – М. : Навчальний проект, 1996. – С. 312.
16. Чернецька Т. І. Сучасний урок: теорія і практика моделювання : [навч. посібник] / Тетяна Іванівна Чернецька. – К. : ТОВ «Праймдрук» , 2011. – С. 142.

Татьяна Чернецкая. Суть учебно-исследовательской деятельности в контексте организации разноспособового учения.

В статье раскрывается суть понятия «учебно-исследовательская деятельность» с акцентом на цель деятельности и взаимодействие учителя с учащимися; рассматривается учение как форма активности учащихся в учебно-исследовательской деятельности; характеризуются различные виды учения и конкретизируются способы взаимодействия учителя с учащимися в процессе их осуществления.

Ключевые слова: учебно-исследовательская деятельность, учение «учу сам себя», учение «учат меня», учение «учу других» и учение «во взаимообучении».

Tatiana Chernetska. The essence of educational and research activity in the context of different methods teaching in organization.

The essence of the notion «educational and research activity» is explained in the article with the reference to goal-setting and the accent on subjective interaction of a teacher with pupils; learning as a form of pupils' work in educational and research activity is studied, different kinds of teaching are characterized and means of interaction between a teacher and pupils in the process of their implementation are concretized.

Key words: educational and research activity, learning «I teach myself, teaching «I am taught», teaching «I teach others» and teaching «in inter-learning».